

„Pedagoški letopis“. II. zvezek. Na svetlo daje „Slovenska Šolska Matica v Ljubljani“. Uredila H. Schreiner in V. Bežek. V Ljubljani. Natisnila Katoliška tiskarna. 1903. Tako se glasi popolni naslov prve knjige, ki nam jo je izdala za l. 1902 „Šolska Matica“. — Vsebina te 200 strani obsežajoče knjige je: I. Pedagoško slovstvo: a) Nemščina kot drugi deželni jezik. (Dr. J. Bezjak). b) Grščina. (Dr. J. Tominšek). c) Računstvo. (L. Lavtar). d) Zemljepisje. (Fran Orožen). e) Prostoročno risanje. (Jožef Schmoranz). — II. Razprava. Kernova teorija o osebnosti in povedku. (Dr. Jos. Bezjak). — III. Statistika ljudskih šol l. 1870., 1880. in 1890. (Po uradnih izveštjih c. kr. statističnega osrednjega urada sestavlja M. J. Nerat). — IV. Teme in teze pedagoških poročil pri društvenih in uradnih učit. skupščinah l. 1902. (Sestavlja Jak. Dimnik). — V. Poročilo o delovanju „Slov. Šolske Matice“ l. 1902. (Priobčil tajnik Fr. Gabršek). — VI. „Slovenske Šolske Matice“ upravni odbor in imenik društvenikov. Priznati moramo, da nas je letošnji „Letopis“ prav zadovoljil. Obsega razprave, ki bodo Matičarjem po večini dobro služile. Posebno je umestna dr. J. Bezjakova razprava o „nemščini kot drugem deželnem jeziku“. S to svojo razpravo je g. pisatelj — znan kot izborni šolnik — menda razpršil v nič še vse one presodke, ki so jih imeli premnogi učitelji ravno o „nazorni metodi“. Seveda vzroka tej nezaupljivosti je bilo pač iskati v površnem poznavanju te metode. Marljivo zbrano delo „grščina“ iz peresa priznanega pisatelja dr. Tominška, bo pa menda dobro služila le onim 83 profesorjem, ki jih šteje „Šol. Matica“. — Ljudskemu učiteljstvu bo pa le sestavek, ki ga bo čitala mogoče le $\frac{1}{100}$. Na višini zahtev časa stojita razpravi o „računstvu“ in „prostoročnem risanju“. Pisatelja gg. Lavtar in Schmoranz vodita čitatelje v najnovejše metode in v najnovejši razvoj teh dveh strok. — Malo ali pa skoro nič haska ne pridobi slovensko učiteljstvo z Fr. Orožnovo razpravo o „zemljepisu“. G. pisatelj bi nam veliko bolj ustregel, ko bi nam podal nekaj občni pregled najnovejšega stanja o razvoju zemljepisne metodike. Upajmo, da ustreže izborni g. pisatelj tej naši želji prihodnje leto. Veliko zanimanja bo gotovo zbudila temeljito in vendar tako poljudno pisana razprava o „Kernovi teoriji“. G. pisatelj je menda v tej razpravi zbral one raztresene ude enake razprave iz „Popotnikovih“ letnikov 1894—96. Razpravo priporočamo najtopleje v temeljito proučevanje slovenskemu učiteljstvu sploh. Interesantna je statistika ljudskih šol 1870., 1880. in 1890. Vendar smo mnenja, da bi se stvar lahko za letošnje opustila in obelodanila v l. 1903, zakaj takrat bi gotovo že izšla statistika za l. 1900. Teme in teze pedagoških poročil nas pa pouče, da ga menda ni stann, ki bi tako hrepenel po višji izobrazbi, kakor ravno učiteljski stan. Te teme so ločene v teme „društvenih skupščin“ in „uradnih konferencij“. — Deželne šolske svete opozarjamo posebno na teme „društvenih zborovanj“, ker ravno v njih se zrcali pravo društveno življenje, in na poročevalce dotičnih predavanj, ker le ti dajejo nekaj impulz društvenemu gibanju. Z veseljem moramo konstatovati, da se je število društvenikov povzdignilo v teku enega leta za 413, kar nam priča, da je bila „Šolska Matica“ prepotrebna.

—e—a.

Nova slovenska knjiga s podobami, namenjena obrtnim šolam in izdelovalcem pohištva, je ravnokar začela izhajati v c. kr. državni tiskarnici na Dunaju. Knjigi je naslov: „Stanovni prostori“. Delo v oddelkih po naročilu c. kr. ministrstva za bogočastje in nauk izdal na c. kr. avstrijskem muzeju za umetnost in industrijo osnovani biro za priredbo učil na umetno-obrtnih učilnicah. Tisk in založba c. kr. dvorne in državne tiskarne, na Dunaju 1903. Že leta in leta se pojavlja potreba, da se izdajo za opravo stanovnih prostorov vzorci, ki ne obsegajo samo korektno izvršenih narisov posameznih mobilij, ampak tudi tozadevne podrobne risbe (detajle) s potrebnimi prerezi skrbno izvedene, tako da so naravnost primerni za praktično porabo v delavnici. Ne samo obrtna praksa občuti pomanjkanje takih v obliki in izvedbi popolnoma zanesljivih pripomočkov, tudi od obrtnih šol se povdarja nabava takega učnega pripomočka kot neobhodno potrebna, da se zviša kakovost pouka. Da se v

obeh smereh odpomore, je odredilo c. kr. ministrstvo za bogočastje in nauk perijodično izdajanje primernih predlog in poverilo njihovo priredbo zavodu za učila na umetno-obrtnih učilnicah, pomnožitev in zalogo pa c. kr. dvorni in državni tiskarni. Vsako leto izidejo 3—4 zvezki, izmed katerih ima vsak 10—12 tabel v velikosti 56 : 43 cm. Vsak zvezek obsega popoln stanovni prostor (spalnico, obednico, kuhinjo, gospodovo sobo, salon itd.); vsi predmeti so predstavljeni v narisih (merilo 1 : 5 ali 1 : 6 ali 1 : 10) ter opremljeni z detajli in prerezi v pravi velikosti, ki so potrebni, da se napravijo v naravni velikosti za delavnico namenjene risbe. Dalje se doda vsakemu zvezku v olajšavo pregleda perspektivna slika celotnega stanovnega prostora. Posamezni zvezki bodo obsegali podobe majhnih v gospodinjstvu večkrat potrebnih samostojnih mebljev (igralne mize, etažere, stole, postavce itd.). Delo je po svoji osnovi in izvedbi prikladno ne samo za šolske namene, ampak tudi za obrtno prakso in za samopouk. Knjigotržna cena za zvezek znaša 10 K; za tozemske šole se pri direktnem odjemanju dovoli 33 $\frac{1}{3}$ % rabata. Vsak zvezek je posebej na prodaj. Prvi zvezek je izšel februarja 1903 in obsega na 12 tablah preprosto spalnico, t. j.: posteljo, nočno omarico, umivalnik, omaro za obleko in za perilo, toaleta, stol in perspektivčen pregleden list. Z naročili se je obrniti naravnost na c. kr. dvorno in državno tiskarno na Dunaju ali na kako knjigotržnico.

Vestnik.

Izkušnjo usposobljenja so v preteklem mesecu naredili pri goriški slovensko-nemški izpraševalni komisiji naslednji učitelji in učiteljice: Obizzi markeza Teodora (s slovenskim in nemškim učnim jezikom in italijansčino kot predmetom), Kete Franc, Tavželj Jožef, Bukovec Leopoldina, Gregorič Olga, Hočevnar Marija, Legat Albina, Noll Marijana in Šibovec Marija (s slovenskim in nemškim učnim jezikom), Zajec Helena (s slovenskim učnim jezikom in nemščino kot predmetom), Schlajpach Josipina (z nemškim učnim jezikom in slovensčino kot predmetom) ter Kutin Anton in Jonke Julija (z nemškim učnim jezikom).

Dr. Mauring, znani duhovnik in župnik na Igu pri Ljubljani, se je izkazal pri pogrebu našega tovariša Jašoveca, notabene svojega prijatelja, kot vihravega, površnega dušnega pastirja, ki opravlja svoje dolžnosti z breztačno in obžalovanja vredno brezobzirnostjo. Na njegovo milost — sitil se je namreč in napajal! — so morali čakati pogrebi (med njimi tudi šolska mladina) skoro dve uri. In to pomeni mnogo, ker so prepeljali Jašoveca v Ljubljano. Ko je končno vendar dospel, je opravil svojo plačano dolžnost s tako vnemo, kakor da krpa raztrgane škarpe! To se je zgodilo v ponedeljek, dne 25. maja, popoldne. Škandal in sramota! Duhovnik Mauring naj si zapiše za ušesa, da niso mrtvi učitelji psi, nego da so vsaj stvari, ki je treba biti z njimi tudi duhovnikom dostojnim vsaj takrat, ko jih polagajo v grob!

Iz kozjanskega okraja. Na povabilo gosp. okr. šol. nadzornika Gust. Vodušeka so se sešli nadučitelji in šolski voditelji kozjanskega šolskega okraja v Kozju dne 30. aprila. Gospod nadzornik je razpravljal med drugim tudi o sledečih predmetih. Pri uradnih poročilih naj se piše ime šolskega vodstva in datum zgoraj. Odpustnice se dajejo le na podlagi sklepa domače učiteljske konferencije. V uradnih knjigah večrazrednice (Razrednica, Tednica, Imenik) naj se gleda na enakost glede sestave in spisovanja. Posebne pozornosti pa je treba pri sestavi „Matice“ in stat. tabele. Zato pa je gosp. nadzornik to zadevo posebno natančno razložil. Ravno tako je treba tudi šolsko kroniko z večjo skrbjo sestavljati; gosp. podavatelj je naštel nekaj točk, ki ne smejo v imenovanem poročilu manjkati. Govorilo se je tudi o šolskih zamudah, o olajšavi šolskega pouka, oziroma o odpustu, ter o spisih, ki se imajo perijodično vpošiljati. Važna in zanimiva je bila točka o hospitacijah in o razmerju med učitelji in šolskimi voditelji.

Vabilo na izlet. Kakor se je že namignilo, priredi „Učiteljsko društvo za mariborsko okolico“ 4. dne junija izlet k sv. Križu nad Mariborom, h kateremu so vabljeni tudi cenjeni tovariši in tovarišice sosednih okrajev, kakor tudi vsi prijatelji šolstva in učiteljstva. — Torej na veselo svidenje pri sv. Križu dne 4. junija!

Prof. dr. Karel Chodounsky je obhajal dne 18. pret. meseca svojo rojstno šestdesetletnico. V planinskih krogih dobro znan kot turist, je dr. Chodounsky vsem, ki so imeli priliko, z njim občevati, v ljubem spominu; prikupila se je vsem imponujoča postava resnega učenjaka, iz čigar oči odseva krepost duha in pa milina dobrega, zlatega srca. In to njegovo srce se je zavzelo z gorko ljubeznijo za slovenski narod in pa njegove planine, te planine, ki mu nudijo nteho in ki mu bude radost. Našim planinam živi dr. Chodounsky zadnjih deset let z vnemo, ki je rodila že mnogo sadu. Ne le z živo besedo — spominjamo se toplih njegovih govorov ob naših hribskih slavnostih — tudi literarno je dr. Chodounsky v odličnih spisih budil zanimanje za naše kraje, najodličneje se pa kaže njegovo uspešno delovanje v češki podružnici S. P. D., ki jo je on leta 1897. ustanovil in ki ji je namenil delovanje na Jezerskem na koroški strani Grin-tavskega pogorja. Kakšnega pomena da je Češka podružnica za naše društvo, čutimo dobro vsi, ki se zanimamo za razvoj planinstva v naših gorah, čutimo, da nam je v vzor po resnosti in intenzivnosti, ki se javlja v obsežnem, dobro in temeljito zasnovanem alpinistiškem delu. Z delom češke podružnice se ponša naše društvo. Češka podružnica nam je opora, ob kateri se dviga ugled našega društva v narodu slovenskem in češkem, pa tudi med tujci. Dr. Chodounskega, ki je češki podružnici ne le ustanovitelj, marveč tudi duša, se spominjamo ob njegovi šestdesetletnici z odkritosrčno željo, naj bi nam ostal ohranjen še mnoga leta krepak na telesu in pa navdušen in navdušujoč prijatelj naših gora in našega naroda!

Prvi obstrukcionist. Ker je nekoliko let sem v vseh parlamentih postala obstrukcija tako pogosta stvar, se je našel nekdo, ki je začel brskati po zgodovini in je iskal po nji, kdo je bil prvi obstrukcionist. Našel ga je. Bil je Cato Uticensis, glasoviti govornik, ki se je več nego enkrat poslužil tega sredstva, da prepreči sprejem kakega zakona, ki mu ni bil po misli. Tako je n. pr. — kakor pripoveduje Cezar v svoji zgodovini meščanske vojne — nekoč Cato v rimskem senatu hotel preprečiti glasovanje o nekem zakonu, ki je bil predložen s plebejskih klopi. Ker je bila takrat navada, (danes bi rekli opravičnik), da so se govorci, ki se niso dovršili do zahoda sonca, nadaljevali naslednjega dne (nočnih sej namreč niso poznali), je Cato skozi nekoliko dni oviral delo senata, nadaljuje po navadi svoje dolge govore. Tu nam beseda „po navadi“ (more solito) priča, da tak slučaj obstrukcije ni bil osamljen niti v samih Rimljanih, ali zdi se, da so jo predsedniki tedanje dobe sprejemali z večjo hladnokrvnostjo, nego jo sprejemajo današnji Kathreini, Vetterji in Ballestreini.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 1224

Kranjsko.

Na dvorazredni ljudski šoli v Tomišlju je oddati v začetku šolskega leta 1903/04 stalno učno mesto s postavnimi prejemki.

Prošnje, pravilno opremljene, je poslati tukajšnjemu uradu do dne 20. junija 1903.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 18. maja 1903.

Št. 1008.

Na štirirazrednici v Senožecah je popolniti eno učno mesto. Prošnje so vlagati semkaj do dne 17. junija 1903.

C. kr. okr. šolski svet v Postojni, dne 16. maja 1903.

Št. 1208.

Na enorazredni ljudski šoli v št. Jakobu na Savi je s pričetkom šolskega leta 1903/04 stalno oziroma začasno oddati izpraznjeno mesto učitelja-voditelja s postavnimi prejemki.

Prošnje, pravilno opremljene, je poslati tukajšnjemu uradu predpisanim službenim putem do 20. junija 1903.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 15. maja 1903.

Št. 1011.

Na enorazrednici na Ubeljskem je učno mesto stalno, oziroma začasno popolniti.

Prošnje so vlagati semkaj do dne 19. junija 1903.

C. kr. okr. šolski svet v Postojni, dne 18. maja 1903.

Št. 1007.

Na štirirazredni deški ljudski šoli v Trnovem je popolniti izpraznjeno mesto učitelja.

Prošnje so predpisanim putem vlagati semkaj do dne 19. junija 1903.

C. kr. okr. šolski svet v Postojni, dne 18. maja 1903.

Št. 695.

Na trirazrednici v Žireh je popolniti izpraznjeno nadučiteljsko mesto.

Prošnje so vlagati semkaj do dne 17. junija 1903.

C. kr. okr. šolski svet v Logatcu, dne 16. maja 1903.

Št. 708.

Na dvorazrednici v Begunjah pri Cerknici je izpraznjeno nadučiteljsko mesto popolniti.

Prošnje so vlagati semkaj do dne 21. junija 1903.

C. kr. okr. šolski svet v Logatcu, dne 20. maja 1903.

Z. 335/III.

Štajersko.

An der einklassigen, in der zweiten Ortsklasse stehenden Volksschule mit utraquistischer Unterrichtssprache in St. Bartholome ob Hohenmauthen kommt die Lehrer- zugleich Schulleiterstelle zur definitiven, event. provisorischen Besetzung.

Bewerber um diese Stelle wollen ihre mit dem Reife- und Lehrbefähigungszeugnisse, dem Nachweise der Befähigung zur Erleitung des katholischen Religionsunterrichtes sowie dem Nachweise der österr. Staatsbürgerschaft belegten Gesuche im vorgeschriebenen Wege bis 15. Juni 1903 an den Ortsschulrat in St. Bartholomä ob Hohenmauthen, Post Hohenmauthen, leiten.

Bezirkschulrat Mährenberg, am 1. Mai 1903.

Der Vorsitzende: Čapek.

Tekla Jašovc, rojena Ahn, naznanja v svojem, svoje hčerke **Mare** in vseh sorodnikov imenu tožno vest o smrti njenega iskreno ljubljenega moža in najboljšega očeta, sina, zeta in vnuka, gospoda

Karla Jašovca

učitelja v Iški vasi,

ki je dne 23. maja 1903 po dolgi in mučni bolezni ter po večkratnem prejemu sv. zakramentov za umirajoče zaspal v Gospodu.

Pogreb je bil dne 25. maja ob 4. uri popoldne na pokopališču sv. Krištofa v Ljubljani.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi na Igu, v Kamniku in v Ljubljani.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovarša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljke naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{2}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Radivoj Koréne. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.